

Obecně k oznamovací povinnosti

Právní úprava oznamovací povinnosti má za cíl podřídit společnosti, jejichž akcie jsou registrovány na veřejných trzích, přísnějším pravidlům než společnosti s akciemi soukromých emisí. Oznamovací povinnost neváže tuzemská právní úprava na podíl na základním kapitálu, ale na podíl na hlasovacích právech. Pro účastníky kapitálového trhu je tato informace významná proto, že určitý podíl na hlasovacích právech signalizuje potencionálním investorům rozložení vlivu ve společnosti a ovlivňuje tak zájem o akcie této společnosti, a tím i jejich cenu.

Do podílu rozhodného pro vznik oznamovací povinnosti se nezapočítává jen individuální podíl na hlasovacích právech, ale sčítají se hlasy (hlasovací práva) všech osob jednajících ve shodě (definici jednání ve shodě obsahuje § 66b obchodního zákoníku). Oznamovací povinnosti pak podléhá i ten akcionář, jehož individuální podíl na hlasovacích právech sice nedosahuje zákonem stanoveného limitu, ale jeho hlasovací podíl spolu s hlasovacími podíly jiných osob, s nimiž jedná ve shodě, tohoto stanoveného limitu dosáhne či překročí. V případě překročení podílu osobami jednajícími ve shodě vzniká oznamovací povinnost solidárně všem osobám ve shodě jednajícím. Rovněž odpovědnost za nesplnění oznamovací povinnosti je koncipována jako solidární.

Do rozhodného podílu vstupují nejen hlasy spojené s registrovanými akciemi, ale i s ostatními akciemi společnosti. Je totiž možné, že jen určitá část akcií společnosti bude registrována na veřejných trzích. Oznamovací povinnost tedy má například i akcionář, který získá pětiprocentní a vyšší podíl všech hlasovacích právech cílové společnosti a přitom ani jedna z jeho akcií není registrována. Postačí, že část akcií společnosti je registrována na veřejných trzích a akcionář dosáhl rozhodného podílu na všech hlasovacích právech, resp. hlasech spojených s akciemi.

Vzhledem ke kumulativní povaze výčtu uvedeného v ustanovení § 183d odst. 1 obchodního zákoníku dojde ke splnění oznamovací povinnosti teprve zasláním písemného oznámení o nabytí nebo překročení stanovených podílů Komisi, Středisku cenných papírů a společnosti, a to ve stanovené lhůtě a s uvedením všech údajů podle ustanovení § 183d odst. 4 obchodního zákoníku. Absence byť jen jediného ze zákonných požadavků může založit porušení uvedené povinnosti, a tedy správní delikt podle § 9 zákona o Komisi ve spojení s § 7a odst. 1 a 2 téhož zákona, který je Komise povinna v rámci správního řízení stíhat.

Zákon o Komisi ve spojení s obchodním zákoníkem odpovědnost (veřejnoprávní) za uvedený delikt konstruuje jako objektivní, tj. bez ohledu na zavinění osob jednajících jménem povinné osoby. Ke konkrétním okolnostem s významem pro posouzení správního deliktu, jeho povaze, závažnosti, způsobu a následku přihlíží správní orgán teprve ve fázi rozhodování o sankci, zejména výši pokuty.

Komise je podle ustanovení § 7a odst. 1 písm. a) zákona o Komisi oprávněna i bez návrhu pozastavit výkon hlasovacích práv osobě, která řádně a včas nesplnila povinnost oznámit podíl na hlasovacích právech nebo neučinila nabídku převzetí, ačkoliv jí zákon takovou povinnost ukládá, až na dobu jednoho roku ode dne, v němž rozhodnutí nabude právní moci, je-li to potřebné k ochraně zájmů ostatních akcionářů, věřitelů nebo zaměstnanců společnosti. Opravný prostředek proti tomuto rozhodnutí nemá odkladný účinek. Vykonatelné rozhodnutí o pozastavení výkonu hlasovacích práv zašle Komise rovněž společnosti, v níž byl výkon hlasovacích práv povinné osoby pozastaven, a Středisku cenných papírů, které jej uveřejní způsobem stanoveným obchodním zákoníkem pro uveřejňování informací o podílu na hlasovacích právech společností, jejichž akcie jsou registrované.

Komise je podle ustanovení § 7a odst. 1 písm. a b) a odst. 2 ve spojení s § 9 zákona o Komisi oprávněna osobě, která poruší oznamovací povinnost stanovenou v § 183d a § 183e obchodního zákoníku, uložit opatření k nápravě nebo sankce podle zákona o Komisi, a to:

- podle § 9 odst. 2 zákona o Komisi uložit kontrolované osobě, aby zjedнала nápravu ve lhůtě stanovené v opatření a ve stanovené lhůtě podala zprávu o přijatých opatřeních, a určit, jakým způsobem je osoba podléhající státnímu dozoru povinna nedostatek odstranit;

- podle § 9 odst. 3 zákona o Komisi uložit sankci ve formě pokuty za zjištěné porušení povinnosti až do výše 100 000 000 Kč.

Znění § 183d obchodního zákoníku:

Oznamovací povinnost

(1) Osoba, která nabude nebo zcizí účastnický cenný papír společnosti se sídlem v České republice, jejíž akcie jsou registrované (dále jen "úcast na společnosti"), a v důsledku jeho nabytí nebo zcizení dosáhne nebo překročí její podíl na hlasovacích právech společnosti hranice 5 %, 10 %, 15 %, 20 %, 25 %, 30 %, jedné třetiny, 40 %, 45 %, 50 %, 55 %, 60 %, dvou třetin, 70 %, 75 %, 80 %, 90 % a 95 % všech hlasovacích práv této společnosti anebo se sníží pod tyto hranice, oznámí tuto skutečnost písemně společnosti, Komisi pro cenné papíry a Středisku cenných papírů, které ji uveřejní podle zvláštního právního předpisu.

(2) Osoba, které vznikla oznamovací povinnost podle odstavce 1 (dále jen "oznamovatel"), oznámí dosažení, překročení nebo snížení podílu na hlasovacích právech do tří pracovních dnů poté, co se o nabytí nebo zcizení účasti na společnosti podle odstavce 1 dověděla nebo dovědět mohla. Oznamovací povinnost je splněna, je-li ve stanovené lhůtě písemné oznámení odesláno. Oznamovatel, který je v prodlení s plněním oznamovací povinnosti, nesmí smluvně nabývat další účastnické cenné papíry. Smlouva uzavřená v rozporu s tímto zákazem není neplatná, avšak hlasovací práva nabytá na základě této smlouvy nemůže nabyvatel po dobu prodlení vykonávat. Oznamovatel, který je v prodlení s plněním oznamovací povinnosti, nesmí po dobu prodlení vykonávat hlasovací práva spojená s účastnickými cennými papíry, jež nabyt nad hranici uvedenou v odstavci 1, jejíž překročení oznámil, jinak hlasovací práva spojená se všemi účastnickými cennými papíry, které nabyt.

(3) Oznámení podle odstavce 1 musí obsahovat firmu nebo název a sídlo nebo jméno a bydliště oznamovatele, výši jeho podílu na hlasovacích právech ve struktuře hlasovacích práv podle odstavců 1 a 4 s uvedením dne, kdy stanovený podíl na hlasovacích právech dosáhl nebo překročil nebo kdy jeho podíl na hlasovacích právech poklesl pod stanovenou hranici.

(4) Pro účely plnění oznamovací povinnosti podle odstavce 1 se považují za hlasovací práva plynoucí z účasti na společnosti i hlasovací práva z účastnických cenných papírů

- a) které na účet oznamovatele drží svým jménem jiná osoba,
- b) kterými disponuje osoba ovládaná oznamovatelem,
- c) kterými disponuje jiná osoba, jež uzavřela smlouvu s oznamovatelem nebo s jím ovládanou osobou, ve které se zavázali dlouhodobě prosazovat společnou politiku týkající se řízení společnosti tím, že budou ve shodě uplatňovat hlasovací práva, jimiž disponují,
- d) jež na základě smlouvy s oznamovatelem nebo s jím ovládanou osobou drží třetí osoba, jestliže tato smlouva předpokládá dočasné přenechání dispozice s hlasovacími právy oznamovateli nebo jím ovládané osobě za úplatu,
- e) oznamovatele, jež byly poskytnuty jako jistota, ledaže dispozice s hlasovacími právy byla přenechána osobě, která má tyto cenné papíry v opatrování nebo ve svém majetku, a tato osoba veřejně prohlásila, že bude tato hlasovací práva vykonávat; v takovém případě se hlasovací práva z těchto cenných papírů připočítávají osobě, která je má v opatrování nebo v majetku,
- f) jiné osoby, jestliže je vykonává tato jiná osoba svým jménem podle pokynů oznamovatele na základě smlouvy o výkonu hlasovacích práv,
- g) která oznamovatel nebo osoba uvedená pod písmeny a) až f) může nabýt z důvodu výslovného ujednání na základě jednostranného projevu vůle; v tomto případě běží lhůta pro splnění oznamovací povinnosti ode dne, kdy došlo k takovému ujednání,
- h) které oznamovatel spravuje, obhospodařuje nebo jsou u něj uloženy na základě smlouvy o uložení cenných papírů, jestliže mu nebyly majitelem uděleny žádné pokyny týkající se hlasování.

(5) Oznamovací povinnosti podle odstavce 1 podléhá i zvýšení nebo snížení podílu na hlasovacích právech v důsledku zvýšení nebo snížení základního kapitálu. Zvýšení podílu na hlasovacích právech nepodléhá oznamovací povinnosti podle odstavců 1 a 4, jestliže

- a) hlasovací právo nelze vykonat z důvodů stanovených zákonem, stanovami nebo na základě rozhodnutí státního orgánu,
- b) jde o prioritní akcie, u nichž stanovy společnosti vylučují hlasovací právo, ledaže z důvodů stanovených zákonem nebo stanovami hlasovací právo nabyly.

(6) Jestliže dosáhly nebo přesáhly stanovené hranice podílu na hlasovacích právech podle odstavce 1 osoby jednající ve shodě nebo svůj podíl na hlasovacích právech pod stanovené hranice snížily, jejich podíly na hlasovacích právech se pro účely plnění oznamovací povinnosti sčítají. Oznamovací povinnost je splněna, splní-li ji jedna z osob jednajících ve shodě a uvede stanovené údaje i o ostatních osobách jednajících ve shodě, včetně podílu každé z nich na hlasovacích právech. Oznamovací povinnosti podléhá i změna podílu na hlasovacích právech mezi osobami jednajícími ve shodě v rozsahu zakládajícím oznamovací povinnosti, i když se celkový podíl na hlasovacích právech osob jednajících ve shodě nezměnil.

(7) Oznamovací povinnost nemá

- a) osoba, která je ovládanou osobou, pokud ovládající osoba splní její oznamovací povinnost při plnění své oznamovací povinnosti,
- b) osoba, která je majitelem zaknihovaných akcií, jejíž podíl na hlasovacích právech je zjistitelný z evidence Střediska cenných papírů a která uzavřela se Střediskem cenných papírů smlouvu o tom, že bude plnit její oznamovací povinnost ve vztahu ke společnosti a Komisi pro cenné papíry,
- c) obchodník s cennými papíry v případech, kdy jej Komise pro cenné papíry této povinnosti zprostita.

(8) Komise pro cenné papíry může na žádost obchodníka s cennými papíry rozhodnout, že jej zprošťuje oznamovací povinnosti, jestliže

- a) poskytuje služby v České republice nebo ve státech Evropské unie,
- b) nabyl nebo hodlá nabýt účastnické cenné papíry, a to i krátkodobě, s úmyslem využít rozdílu mezi nabývací a prodejní cenou, a
- c) prohlásí, že nebude vykonávat hlasovací práva s těmito cennými papíry spojená a oznámí to společnosti.

(9) Hlasovací práva spojená s účastnickými cennými papíry, které nabyl obchodník s cennými papíry podle odstavce 8, nesmějí být vykonávána po dobu, kdy jsou tyto cenné papíry v jeho majetku.

(10) Středisko cenných papírů, které obdrželo oznámení podle předcházejících odstavců, je povinno uveřejnit informaci o podílu na hlasovacích právech způsobem stanoveným zvláštním právním předpisem bez zbytečného odkladu, nejpozději však do devíti kalendářních dnů po doručení oznámení nebo ode dne, kdy tuto skutečnost samo zjistí. O splnění této povinnosti informuje bez zbytečného odkladu Komisi pro cenné papíry.

(11) Ministerstvo na základě návrhu Komise pro cenné papíry může stanovit právním předpisem podrobnější pravidla pro plnění povinnosti oznámit podíl na hlasovacích právech.

V Praze dne 1. ledna 2002